

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 2. 4. 2013
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Karel Poláček**
Popis využití: ověření znalostí, práce s textem, porozumění textu, vyhledávání informací
Čas: 20 minut

Karel Poláček

1. Označte období, do něhož spadá tvorba Karla Poláčka.

- a) druhá polovina 19. století
- b) meziválečná literatura
- c) literatura po 2. svět. válce
- d) literatura 21. století

2. Vyberte proud (směr), do kterého je řazena Poláčkova tvorba.

- a) katolický proud
- b) reportážní próza
- c) demokratický proud
- d) legionářská literatura

3. Současníkem Karla Poláčka nebyl:

- a) Eduard Bass
- b) Josef Škvorecký
- c) Josef Čapek
- d) Karel Čapek

4. Ve kterých novinách působil Karel Poláček?

- a) v Lidových novinách
- b) v Lidových listech
- c) v Národních novinách
- d) v Národních listech

5. Který útvar Poláčka jako novináře proslavil?

- a) rozhlázky
- b) soudničky
- c) cestopisy
- d) reportáže

6. Které tvrzení o životě Karla Poláčka neplatí?

- a) pocházel z Rychnova nad Kněžnou
- b) byl židovského původu
- c) zahynul v koncentračním táboře
- d) útekem z koncentračního tábora si zachránil život

7. V Poláčkově tvorbě se nejvíce odrážejí jeho

- a) zážitky z ruské a srbské fronty
- b) původ a život na malém městě
- c) vzpomínky z koncentračního tábora
- d) zkušenosti novináře

8. Vytvořte správné dvojice:

laskavý pohled na svět fotbalových fanoušků
vzpomínka na dětství
román zachycující české maloměšťáctví
kniha pro děti

Bylo nás pět
Dům na předměstí
Muži v ofsajdu
Eduant a Francimor

Pentalogie _____

Poláček v jednotlivých dílech zobrazil své rodné maloměsto před a během první světové války, zejména rodiče a bratry mladého Jaroslava Štědrého, ale současně je třeba říci, že románový cyklus nemá explicitního ústředního hrdinu. Město je představováno jako panoptikum figurek, ať již se jedná o prosté vojáky, žebráky, obchodníky či městskou honoraci. Všichni do jednoho vytvářejí pod sžíravým pohledem Poláčka zatuchlou atmosféru města, kde lidé nevládnou přirozenou řečí, ale jazyková kliše vládnou jimi. Opakováním stereotypních přívlastků, celých vět či dokonce odstavců chtěl autor podtrhnout neměnnost, duševní lenost a myšlenkovou nehybnost života v okresním městě.

Firt, který Poláčkovi knihy vydával, ve vzpomínkách napsal, že ho až překvapilo, že v lidech z Rychnova nenašel spisovatel ani jeden pozitivní rys. Přičítá to Poláčkově zatrpklosti, která má původ ve vnímaném antisemitismu. Na druhou stranu je pravdou, že samotnému Poláčkovi byly protivné židovské zvyky a návyky, které často tak znamenitě karikoval.

9. Doplňte název pentalogie.

10. Co je to pentalogie?

.....

11. Ve zvýrazněné větě odstraňte stylistickou chybu.

.....

12. Kdo je Firt?

a) knihkupec	c) novinář
b) nakladatel	d) spisovatel

13. Které tvrzení z textu nevyplývá?

- a) Poláček v rodném městě vnímal antisemitismus, který byl původem jeho zatrpklosti.
- b) V pentalogii se objevuje větší množství různých městských figurek.
- c) Ve vzpomínkách Poláček napsal, že v lidech z Rychnova nenašel ani jeden pozitivní rys.
- d) Atmosféru města vystihnul Poláček také pomocí řeči postav.

14. Označte vhodné synonymní vyjádření ke slovům z textu.

a) antisemitismus	nenávisť vůči Židům / protiválečné hnutí / odpor ke křesťanství
b) explicitní	zřetelný / vedlejší / skrytý
c) kliše	netradiční mluva / fráze / slang
d) pozitivní	záporný / vynikající / kladný

Zdroj:

PROKOP, Vladimír. *Přehled české literatury 20. století*. Sokolov: O.K.-Soft, 2008.